

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної
та мистецької освіти
Кафедра теорії і методики музичної освіти та хореографії

**ПЕДАГОГІКА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА,
ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ ТА ХОРЕОГРАФІЇ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ**

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

(8-10 листопада 2017 року)

Мелітополь, 2017

УДК: 378.013.43:7

ББК: 74.58

П24

*Друкується згідно рішення Вченої Ради Мелітопольського
державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького протокол № 7 від 28.11.2017*

Рецензенти:

Серганюк Л. І. – заслужений діяч мистецтв України, професор, завідувач кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Гузій Н. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної творчості Національного педагогічного університету імені Михайла Петровича Драгоманова

П 24 Педагогіка музичного мистецтва, художньої культури та хореографії у контексті інтернаціоналізації освіти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мелітополь, 8-10 листопада 2017 р.) / Відповід. ред. Н.А.Сегеда. – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2017. – 195 с.

ISBN 978-617-7566-08-2

Збірник містить тези і статті учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Педагогіка музичного мистецтва, художньої культури та хореографії у контексті інтернаціоналізації освіти” (м. Мелітополь, 8-10 листопада 2017 р.). У них розкриваються соціокультурні передумови інтернаціоналізації мистецької освіти, актуальні питання історії і теорії професійної освіти в галузі педагогіки музичного мистецтва, художньої культури та хореографії, сучасні тенденції у вивченні теоретичних і практичних проблем педагогіки музичного мистецтва, художньої культури та хореографії; представлена дослідно-експериментальна робота молодих науковців та студентів з проблем музичної, художньої та хореографічної освіти; розглянуто особливості дидактичного та методичного супроводу творчого самовираження особистості засобами музичного, образотворчого та хореографічного мистецтва.

Матеріали збірника будуть цікавими для студентів, магістрантів і аспірантів факультетів мистецтв, учителів і викладачів мистецьких дисциплін та хореографії у закладах загальної, спеціалізованої середньої та вищої освіти.

Відповідальність за наукову коректність і оригінальність текстів несуть їх автори.

УДК: 378.013.43:7

ББК: 74.58

ISBN 978-617-7566-08-2

© Н.А.Сегеда, 2017

© Автори статей, 2017.

Пащенко І. М. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ	110
Переверзєва О. В. ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ І САМОРЕАЛІЗАЦІЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ	113
Попович Т. О. ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО АСПЕКТУ В СИСТЕМІ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН	116
Римар Л. А. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМАНДНО- ГРУПОВИХ ІГОР НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	120
Руденко І. В. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	124
Сегеда Н.А. ГНОСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПЕДАГОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ КІНЦЯ ХІХ-ПОЧАТКУ ХХ СТ. ДЛЯ НАУКОВОЇ РЕФЛЕКСІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПЕДАГОГІКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	127
Слятіна І. О. ОСОБЛИВОСТІ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛИ І СІМ'Ї У ЗАЛУЧЕННІ ПІДЛІТКІВ ДО МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	130
Соколова Є. О. ЗМІСТ І СТРУКТУРА ВОКАЛЬНО-ХОРОВИХ НАВИЧОК МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ	134
Сопіна Я. В., Сопін О. І. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ І КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНOSTІ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	136
Стотика І. Г., Коваль В. Р. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНЦЕРТНО-СЦЕНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ-ПІАНІСТІВ ДИТЯЧИХ МУЗИЧНИХ ШКІЛ	139
Ускова А. Л. АКТУАЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО- ДУХОВНОГО СВІТОГЛЯДУ У МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ	143
Харченко Ю. Т. БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ І САМОРЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА	145
Хуан Ханьцзе СЦЕНІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	149
Цзяо Цжи ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕТНОМИСТЕЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В МУЗИЧНОМУ НАВЧАННІ.....	151
Цзі Фенлай ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ ХОРОВИХ ТВОРІВ ЗАРУБІЖНИХ КОМПОЗИТОРІВ	154
Червонська Л. М СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИТЯЧОГО СЦЕНІЧНОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО КОСТЮМУ	156
Черняк Є. Б. Йоркіна Н. В. ЕКО-АРТ ЯК ДІЄВА ФОРМА ВИХОВАННЯ ДУХОВНО-ЦІННІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	160

І. Мищишин, М. Стельмахович, Ю. Щербяк); формування морально-духовного світогляду особистості у вищих педагогічних навчальних закладах (В. Бездухов, Р. Гуртовська, О. Гордійчук, І. Грязнов, В. Діуліна, В. Ягупов); проблема морально-духовного виховання особистості в історії педагогіки (М. Євтух, О. Каневська, В. Карагодін, О. Сухомлинська, Т. Тхоржевська, Г. Шевченко) тощо.

Отже, вітчизняна думка сьогодення має немалий досвід у розв'язанні багатьох складних питань у формуванні морально-духовного світогляду молоді. Однак, щодо формування морально-духовного світогляду майбутніх хореографів не сформульовано та не схарактеризовано.

Тому, потреба в розв'язанні та необхідності подолання складних питань у формуванні морально-духовного світогляду майбутніх хореографів полягає в необхідності вивчення теоретичних та методичних основ формування у майбутніх хореографів морально-духовного світогляду, а також розробки її понятійного апарату. Це дозволить оптимізувати та якісно вдосконалити професійну підготовку націливши її на забезпечення високого рівня морально-духовного світогляду особистості майбутніх хореографів в Україні.

УДК [374.7:78.071.4]:005.336.5

Ю. Т. Харченко

концертмейстер кафедри теорії і методики
музичної освіти та хореографії
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Б.Хмельницького

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ І САМОРЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА

Анотація. У статті розглядаються об'єктивні передумови переходу до безперервної освіти, її значущість щодо вирішення актуальних проблем у сучасному суспільстві.

Ключові слова: безперервна освіта, функції безперервної освіти, принципи безперервної освіти.

Annotation. The article considers the objective prerequisites for the transition to continuing education, its significance in solving current problems in modern society.

Key words: continuing education, continuous education, continuous principles of Education.

Розглядаючи об'єктивні соціальні чинники, які мали вплив на розвиток вищої освіти, слід зазначити, що наприкінці ХХ століття відстежується перетворення усіх сторін суспільного життя. Освіта не залишилася осторонь від цих процесів. Кризові явища у пострадянському суспільстві, перші ознаки яких спливали назовні в 70 -

х роках, до кінця XX і початку XXI століття спричинили зниження темпів розвитку економіки, втрату колишніх ідеологічних орієнтирів, соціальну нестабільність, зміну характеру людських взаємин. Підсумком зазначених вище змін стала відчуженість молоді від загальнолюдських цінностей. У суспільстві настав період “поступової розмитості”, “витончення” загальної культури. Значущість традицій єдності, взаєморозуміння, взаємної підтримки поступово втрачали свій сенс. Розглядаючи проблеми розвитку вищої освіти, багато дослідників звертають увагу на системні протиріччя політичного устрою, стрижнем якого стала жорстко ієрархічна держава з вертикаллю функціональної відповідальності. При цьому рівень і якість освіти забезпечували сходження до обмежених матеріальних й інших ресурсів. Успішність просування у житті була безпосередньо пов’язана з віковими очікуваннями, самооцінкою та оцінкою інших людей. Показником успіху стало досягнення більш високого соціального та матеріального статусу. Так, В. Подшивалкіна зазначає, що наявна відокремленість системи вищої освіти, відірваність від запитів реальних потреб суспільства стала одним з головних незручностей адаптаційного періоду випускників вищих навчальних закладів, і, як наслідок, посприяла ухиленню молоді від основних площин діяльності та самовизначенню в інших [4]. Нові тенденції, що позначилися в системі вищої освіти, були викликані типізацією професійної діяльності, підтриманими стандартними програмами навчання, пріоритетом колективного підходу, коли цінність тривалого досвіду визначала статус у соціальній тоталітарній системі – “культури корисності” [1]. Освіта такого типу поступово припинила свою здатність щодо рішень нагальних потреб суспільства.

Ідея безперервної освіти стала однією з актуальніших й найпрогресивніших у XX столітті. Її витoki сучасні науковці знаходять у стародавніх філософів: Аристотеля, Сократа, Платона, Сенеки, Конфуція, які віддавали перевагу розвитку здібностей мислення (міркування, діалектиці, споглядання) у порівнянні з наданням готових знань і практичних навичок. Феномен безперервної освіти дослідники визначають як відгук на події, що відбуваються у суспільстві. Безперервну освіту розглядають на двох рівнях – повсякденному та науковому. Перший наполягає на необхідності систематичного поповнення знань, вдосконалення умінь і навичок. Незважаючи на важливість таких уявлень, Н. Сергєєв наголошує на тому, що освітня діяльність має вузькопрофесійну спрямованість та виокремлює такі функції безперервної освіти як: економічну, соціальну, політичну. Разом з цим, дослідником запропоновано ще дві функції безперервної освіти, а саме: компенсаційну (заповнення прогалин, недоліків власної освіченості, підготовленості до праці у певній галузі), адаптаційну (додаткова освітня діяльність з придбання знань, умінь, якостей особистості необхідних в сучасних умовах). Саме ці функції

враховують потреби особистості й покликані вирішити практичне завдання реалізації ідеї безперервної освіти. На думку Н. Сергєєва, перехід до безперервної освіти викликаний об'єктивними і суб'єктивними передумовами. Об'єктивні передумови полягають в оновленні техніки, технологій, форм праці, що викликає загострення проблеми професійної підготовки та відставання освіти від нових реалій життя. До суб'єктивних передумов належить неузгодженість між необхідним для людини рівнем знань в нових умовах і обмеженістю освітніх програм. Як наслідок це призводить до професійної некомпетентності людини [5]. Отже, перехід до безперервної освіти є надзвичайно важливою для кожного фахівця. Можливість постійного поповнення знань відповідає природним потребам концертмейстера й відчиняє необмежені перспективи щодо його саморозвитку і самореалізації.

Методологічною основою безперервної освіти є гуманістично орієнтована філософія. Стратегічна програма якісного оновлення освіти на всіх його щаблях відзначено в серії законодавчих актів, а саме в Концепції художньо-естетичного виховання. Закладена у концепції ідея припускає духовне оновлення української нації; реалізацію цієї програми покладено на освітні установи культури і мистецтва. Зміст документа наголошує, що головна мета мистецької освіти має бути спрямована на підвищення рівня значущості ролі культури і мистецтва в усіх прошарках українського суспільства; в змісті визначено ставлення Держави до культури як найважливішої умови розвитку особистості, охоплюючи її соціокультурні та творчі властивості. Усі положення Концепції художньо-естетичного виховання спрямовані на гармонійний розвиток особистості, її самостійності, комунікабельності, що передбачає створення умов для творчого розвитку, виховання самоцінності, формування високої мотивації до самовдосконалення, потреби в саморозвитку і самореалізації. В основних державних документах, що дають напрямок освітньої політики держави – Концепції модернізації змісту освіти і Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року визначено, що розвиток особистості – її потреба в знаннях, самоосвіті, самореалізації можливо здійснювати в умовах різноманіття типів освітніх установ, які забезпечують індивідуалізацію освіти, особистісно-орієнтоване навчання і виховання. Концептуальні положення визначаються розвитком освітніх систем з орієнтацією на загальнолюдські цілі і цінності; визнанням одним із пріоритетних цінностей особистості фахівця; створенням умов щодо професійного саморозвитку, що докорінно переорієнтує освіту загалом. Відтак, визначальне місце віддають особистості з її інтересами, схильностями, індивідуальними особливостями. Змістом освіти стає розвиток людини, визнання його домінантою педагогічного процесу і суб'єктом саморозвитку. У зв'язку з цим, цінність освіти для концертмейстера

вимірюється не кількістю і якістю знань, а його ставленням до можливості стати іншим, отримати установку на професійний саморозвиток. Отже, визначимо наступні принципи безперервної освіти, які, на нашу думку, полягають в основі професійного саморозвитку і самореалізації концертмейстера:

- Принцип гуманізму, який свідчить про спрямованість освіти до людини, свободу вибору форм, видів, методів, термінів навчання, підвищення кваліфікації. Принцип реалізується через створення сприятливих умов для індивідуального саморозвитку і самореалізації концертмейстера;

- Принцип демократизму, який передбачає доступність освіти незалежно від віку, статі завдяки різноманіттю форм навчання, у відповідності з інтересами, можливостями і потребами концертмейстера.

- Принцип мобільності, який визначається різноманіттям засобів, організаційних форм безперервної освіти концертмейстерів, їх гнучкості та швидкості перебудови відповідно до потреб суспільства;

- Принцип відкритості, який вимагає створення факультетів, інститутів додаткової освіти, відділень, курсів з підвищення кваліфікації для концертмейстерів, проведення для фахівців різноманітних семінарів та тренінгів;

- Принцип безперервності й систематичності. Принцип наголошує на необхідності перегляду концертмейстером поглядів на власне призначення в освітньому середовищі. Основним гаслом кожного концертмейстера має стати “Освіта продовж життя”.

Таким чином, означені принципи підтверджують, що безперервна освіта як прогресивна тенденція світової культури спрямована на розкриття потенціалу особистості, її індивідуальності, унікальності, на формування духовності як вищого прояву людяності. Разом з тим, безперервна освіта стає одним з головних чинників гармонійного розвитку не тільки особистості концертмейстера, але й суспільства в цілому, забезпечує збереження культурних традицій з орієнтацією на майбутній стан української нації загалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Асмолов А. Г. Стратегия социокультурной модернизации образования: на пути к преодолению кризиса идентичности и построению гражданского общества// Вопросы образования – 2008 – № 1.

2. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку. – К. : Знання України, 2003. – 440 с.

3. Подшивалкина В. И. Высшее образование и поиск новых картин мира. Педагогическая антропология: концептуальные основания и междисциплинарный контекст / В. И. Подшивалкина // Материалы международной научной конференции. – М. : Изд. УРЛО, 2002. – 320 с.

4. Сергеев Н. К. Непрерывное педагогическое образование: концепция и технологии учебно-научно-педагогических комплексов (вопросы теории) / Н. К. Сергеев. – СПб.; Волгоград, 1997. – 166 с.

5. Топчий Т. В. Інституціоналізація безперервної освіти в Україні: факторна обумовленість : автореф. дис. ... канд. соціол. наук / Т. В. Топчий. – Х. Вид-во НУА, 2006. – 20 с.

УДК 378.015.3:005.591.452

Хуан Ханьцзе

аспірант факультету мистецтв імені А.Т. Авдієвського

Національний педагогічний

університет імені М. П. Драгоманова

СЦЕНІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Анотація. Розглядається феномен сценічного партнерства на перетині його розуміння як соціального явища та якості, що притаманна виконавським мистецтвам і сценічному виступу. У музичній педагогіці сценічне партнерство є складником професійної підготовки майбутнього вчителя. Оптимальним засобом формування готовності до сценічного партнерства визначається ансамблеве виконавство. Зміст поняття стосується підготовки майбутнього вчителя до міжособистісної взаємодії, навчання ансамблевого музикування майбутніх учнів, творчості студента-музиканта.

Ключові слова: сценічне партнерство, вчитель музики, діалог, міжособистісна взаємодія.

SCENIC PARTNERSHIP IN MUSIC TEACHER'S TRAINING AS A SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL QUESTION

Annotation. The phenomenon of scenic partnership is considered at the intersection of its conception as a social phenomenon and quality, which is inherent in performing arts and scenic performance. In musical pedagogy, stage partnership is a component of future teacher's professional training. Ensemble performance is recognized as the best means of forming readiness for scenic partnership. The content of this concept concerns the preparation of the future teacher for interpersonal interaction, the ensemble musical education of future students, as well as the creativity of the student-musician.

Key words: scenic partnership, music teacher, dialogue, interpersonal interaction.

Поняття *сценічного партнерства* у музичній педагогіці розглядаємо на перетині змісту дефініцій *партнерства як соціального феномена*, що базується на діалозі як універсальній категорії людського буття (М. Бахтін), і *партнерства у мистецькій діяльності*, що пов'язана з музичним виконавством як *колективною сценічною*